ស្ថានភាពព្រៃឡង់

របាយការណ៍ឃ្លាំមើលលើកទី៨ ដោយ ទិន្នន័យប្រមូលបានពីការចុះល្បាត

- បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់រាយការណ៍អំពីការកាប់ឈើខុសច្បាប់បានកើនឡើង ជាពិសេសនៅជុំវិញរោងម៉ាស៊ីនអារឈើរបស់ក្រុមហ៊ុន ស៊ីងបាយអូតិច

- ភាគច្រើនគឺបានកាប់ឈើប្រភេទជិតផុតពូជ យោងតាមបញ្ជីក្រហមរបស់ IUCN

- យុទ្ធនាការថ្មីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ គឺត្រូវបានសាទរ បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់បានស្នើរដល់រាជរដ្ឋាភិបាលឲ្យពង្រីកសកម្មភាពបន្ទាន់ បំផុតបង្ក្រាបក្រុមហ៊ុនកាបឈើខុសច្បាប់ជាច្រើននៅក្នុង និងជុំវិញព្រៃឡង់

តាងនាមឲ្យបណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់
(PLCN):
Argyriou D.[1], Bori P.[1], Theilade I.[1]

[1] University of Copenhagen

1

សេចក្តីណែនាំ

រូបភាព២: សមាជិកបណ្តាញព្រៃឡង់ អង្គុយសម្រាកក្នុងពេលធ្វើល្បាត។

ព្រៃឡង់គឺស្ថិតនៅកណ្តាលតំបន់វាលទំនាបនៃប្រទេសកម្ពុជា ភាគខាងលិចទន្លេមេគង្គ។ បានគ្រប ដណ្តប់ផ្ទៃដីព្រៃប្រមាណ ៥០០,០០០ហិតា ហើយមានវិសាលភាពលើខេត្តចំនួន៤ គឺ: ខេត្តក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង កំពង់ធំ និងព្រះវិហារ។ ព្រៃនេះបានគាំទ្រដល់ព្រៃប្រពន្ធ័ជីវចម្រុះចំនួន ៧ ប្រភេទខុសគ្នា រួមទាំងព្រៃល្បាប់' ព្រៃស្រោង ព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោង និងព្រៃស្បាត។ ពូជរុក្ខជាតិ ពូជឈើដែលរងការបាត់បង់ និងពពួកសត្វកម្រ គឺត្រូវបានគេរកឃើញនៅក្នុងព្រៃមួយនេះ។ ព្រៃឡង់គឺជាព្រៃគម្របទឹកភ្លៀងដ៏ចម្បង ចិញ្ចឹមដល់ទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាប ដែលទន្លេទាំងពីរនេះជាផលនៃការនេសាទដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងសុវត្ថិភាពស្បៀង។ ព្រៃឡង់ គឺបានរក្សាប្រពន្ធ័អាកាសធាតុនៅមូលដ្ឋាន ជួយរក្សាលំនឹង និងកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ ដោយវាមានសារៈសំខាន់ដល់ប្រទេសជាតិ ព្រៃឡង់បានដាក់ទៅជាតំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃក្នុងឆ្នាំ២០១៦ មានផ្ទៃដីសរុប ៤៣១, ៦៨៣ហិតា។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់បញ្ញត្តិដល់ការនាំឈើចេញពីតំបន់នេះ។

បើយោងសាកលវិទ្យាល័យមារីលែន (Maryland២) តំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃ ព្រៃឡង់ បាត់អស់ផ្ទៃព្រៃឈើប្រមាណ ៤,៥៦៣ហិតា ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ (រូបទី១)។ គឺសមាមាត្រទៅនឹងអត្រាមធ្យមគឺបាត់ ១៣ហិតា ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ឬស្មើរនឹង ១៨ដង នៃទំហំពហុកីឡាដ្ឋានជាតិអូឡាំពិចភ្នំពេញ (០.៧០៥ហិតា) កាប់ក្នុង១ថ្ងៃៗ។ សាកលវិទ្យល័យម៉ារីលែន ធ្វើការវាស់វែងទិន្នន័យប្រចាំឆ្នាំទៅលើចំនួនដើមឈើដែលបាត់បង់ ប្រៀបធៀបដើមឈើដែលមានរស់ក្នុងទំហុះ ៣០x៣០ ភិកសែលម៉ែត្រ។ វង្វាស់វង្វាល់នេះ គឺមិនបានធ្វើឲ្យខុសគ្នារវាងគម្របផ្ទៃដីអចិន្ត្រៃយ៍ (ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ) ឬការបាត់បង់ជាអន្តរកាល (ក្នុងព្រៃដែលនឹងដុះឡើងវិញ) និងមិនរាប់ហេតុដែលបង្ករដោយមនុស្ស ឬធម្មជាតិធ្វើឲ្យបាត់បង់ឡើយ។ បន្ថែមពីលើនេះ ការប្រមូលទិន្នន័យដែលទទួលបានដោយការមើលពីផ្កាយរណប ដែលជារឿយៗបង្ករដោយពពកអ័ព្ទនៃតំបន់ត្រូពិច ពេលខ្លះវាបាត់បង់ក្នុងឆ្នាំនេះ តែអាចប្រមូលក្នុងឆ្នាំបន្ទាប់ ដោយមានការបាំងពពកបន្តបន្ទាប់គ្នា។ អ្នកអង្កេតព្រៃឈើជាសាកល (GFW) បានផ្តល់អនុសាសក្នុងការធ្វើចលនាជាមធ្យមក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណបរិមាណសរុប ឬនិន្នាការនៃទិន្នន័យគម្របព្រៃឈើបាត់បង់ (បង្ហាញក្នុងរូបភាពទី១)។ ចំនួនព្រៃឈើបាត់បង់សរុបក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០១ ដល់២០១៨ គឺ៤១,៧៥៨ហិតា ឬប្រហែល ១០% នៃតំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃ ព្រៃឡង់។

ក្នុងឆ្នាំ ២០០១ សហគមន៍រស់នៅក្នុង និងជុំវិញព្រៃឡង់ បានចាប់ផ្តើមតស៊ូមតិ ការពារដីព្រៃកេរ្តិ៍ដូនតាពីការកាប់បំផ្លាញទ្រង់ទ្រាយធំ និងការរុករានដីធ្លី ដែលជាការបំផ្លាញដល់ការទទួលបាននូវការប្រើ ប្រាស់ធនធានធម្មជាតិរបស់សហគមន៍។ សព្វថ្ងៃនេះ បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ បានមានការរៀបចំក្រុមសហគមន៍ធ្វើការងារដើម្បីការពារព្រៃឡង់ ដោយមានការសហការជាមួយនឹងអ្នកពាក់ពន្ធ័ជាច្រើន។ បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ បានធ្វើការល្បាតព្រៃជាទៀងទាត់ដើម្បីប្រមូលពត៌មានពីធនធានព្រៃឈើ សកម្មភាពខុសច្បាប់ និងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុដោយប្រើប្រាស់ទូរសព្ទ័ឆ្លាតវៃ ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថា អែពព្រៃឡង់។ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន គឺត្រូវបានធ្វើការវិភាគក្នុងការធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងសាកលវិទ្យាល័យកប៉ិនហាហ្គេន (University of Copenhagen) និងលទ្ធផលទាំងអស់ត្រូវបានបោះពុម្ពក្នុងរបាយការណ៍ ធ្វើជាសន្និសីទសារពត៌មាន និងចែកចាយក្នុងប្រពន្ធ័ផ្សព្វផ្សាយ។ វិធីសាស្ត្រថ្មីរបស់បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ចំពោះការបន្តទៅលើយុត្តិធម៌បរិស្ថាន ដើម្បីទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពីអន្តរជាតិ និងទាក់ទាញក្នុងការធ្វើការងារជាបណ្តាញ គឺបានទទួលពានរង្វាន់អន្តរជាតិចំនួនបួនរួចមកហើយ។ ចុងក្រោយបំផុតនោះគឺ ពានរង្វាន់ថាមពលសាកល ២០១៩។

----

2 Hansen, M. C., P. V. Potapov, R. Moore, M. Hancher, S. A. Turubanova, A. Tyukavina, D. Thau, S. V. Stehman, S. J. Goetz, T. R. Loveland, A. Kommareddy, A. Egorov, L. Chini, C. O. Justice, and J. R. G. Townshend. 2013. "High-Resolution Global Maps of 21st-Century Forest Cover Change." Science 342 (15 November): 850–53. Data available on-line from: *https://earthenginepartners.appspot.com/science-2013-global-forest/download_v1.6.html*. Forest loss for 2018 in Prey Lang Wildlife Sanctuary calculated with Google Earth engine.

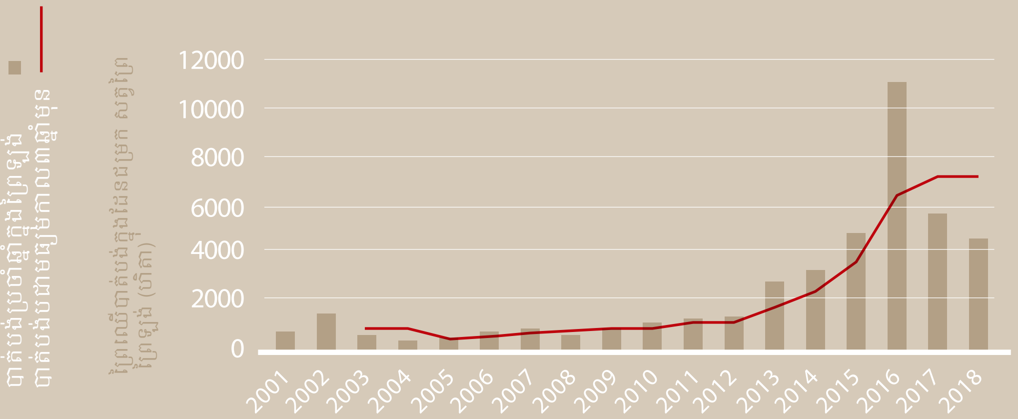

1 **រូបភាពទី១:**
ព្រៃឈើបានបាត់បង់ក្នុងព្រៃឡង់ឆ្នាំ ២០០១ ដល់ ២០១៨។ របាពណ៌ខៀវបញ្ឈរបង្ហាញអំពីព្រៃបាត់បង់ប្រចាំឆ្នាំ។ បន្ទាត់ក្រហមបង្ហាញមធ្យមភាគព្រៃបាត់បង់៣ឆ្នាំមកហើយ ។

ជួបជាមួយនឹងអ្នកល្បាត

លោកស្វាយ សុង កើតក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៧។ គាត់ជាជនជាតិដើមភាគតិចកួយ និងរស់នៅក្នុងភូមិតាងួន ឃុំវឌ្ឍនៈ ស្រុកសំបូរ ខេត្តក្រចេះ ជាមួយប្រពន្ធនិងកូន៦នាក់។ គ្រួសាររបស់គាត់ប្រកបរបរធ្វើស្រែចម្ការ ជាពិសេសគឺស្រូវ និងប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ។ លោកសុងបានក្លាយជាសមាជិកសកម្មបណ្តាញព្រៃឡង់ក្នុងឆ្នា២០០០។ លោកបានលះបង់ជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនដើម្បីការពារព្រៃឈើ និងជាអ្នកសកម្មក្នុងការគៀងគរសហគមន៍ ការពារព្រៃឡង់ដោយគាត់មានជំនឿថា វាគឺជាទម្រង់នៃភាពចាំបាច់នៃវប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិចកួយ និងជាជីវិតនៃប្រលឹងវិញ្ញាណ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ លោកបានក្លាយជាសមាជិកសកម្មក្នុងឃុំរបស់គាត់ ដោយគាត់មានសមត្ថភាពលើការសហការនិងសហប្រតិបត្តិការនៅក្នុងបណ្តាញនិងជាមួយដៃគូខាងក្រៅជាមួយសមាគមន៍នានា និងជាមួយបណ្តាញ។ លោកបានទទួលការគោរពពីសហគមន៍ និងពីដៃគូខាងក្រៅ ជឿលើជំនាញដែលគាត់មាន អំណាត់ និងការធ្វើការងារធ្ងន់ស្រាលក្នុងកិច្ចការពារព្រៃឈើ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ លោកត្រូវបានគេជ្រើសរើសជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមក្រុមស្នូល២៨នាក់របស់បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ គាត់ក៏បានមានការគោរពក្នុងនាមជាចាស់ទុំម្នាក់ធ្វើការសហការនិងការបញ្ចូលគ្នានៃបណ្តាញ។ គាត់គឺជាអ្នកសកម្មខ្លាំងបំផុតក្នុងការចូលរួមជាមួយនឹងបណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់លើសកម្មភាពតស៊ូមតិ យុទ្ធនាការល្បាត ធ្វើការជាបណ្តាញនិងពង្រឹងសមាជិកភាពតាមមូលដ្ឋាន។

1.1

រូបភាព៣:លោកស្វាយ សុង ក្រុមស្នូលបណ្តាញព្រៃឡង់

អ្វីដែលថ្មី ចាប់តាំងពីបានធ្វើរបាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យចុងក្រោយ

បណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ឈ្នះពានរង្វាន់ថាមពលជាតិសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា

បណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់បានទទួលពានរង្វាន់ថាមពលសាកលក្នុងឆ្នាំ២០១៩ សម្រាប់ការផ្ដួចផ្ដើមថ្មីលើការការពារបរិស្ថាននូវកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ពានរង្វាន់ថាមពលសាកល គឺបានបង្កើតឡើង២០ឆ្នាំហើយ និងវាមានគោលបំណង បង្ហាញនូវគម្រោងជោគជ័យមាននិរន្តរភាពលើមនុស្សជាតិក្នុងសកលលោក និងបង្ហាញនូវដំណោះស្រាយចំពោះបរិស្ថានដែលមាន"។ ពានរង្វាន់អន្តរជាតិថាមពលសកល គឺត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា "រង្វាន់ណូបែលរបស់ធម្មជាតិ" មួយនៃចំណោមកិត្យានុភាពរង្វាន់នៃបរិស្ថាន អ្នកដែលឈ្នះត្រូវបានជ្រើសរើសដោយយុត្តិធម៌ ដែលធ្វើឡើងដោយសមាជិកនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្ម ធនាគារពិភពលោក និងដោយក្រុមប្រឹក្សាកែច្នៃថាមពល អឺរ៉ុប។ បណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់មានការប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹង១៨០ប្រទេស ដើម្បីឈ្នះពានរង្វាន់ថាមពលសាកលពិភពលោក២០១៩។

ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ គឺជាកត្តានាំឲ្យមានបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ

បន្ទាប់ពីមានរលកកម្ដៅបោកបក់មកលើតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងកំឡុង ខែមិនា និងមេសា ឆ្នាំ២០១៩ មានពលរដ្ឋជាច្រើនបានប៉ះពាល់ទៅនឹងអាកាសធាតុដ៏អាក្រក់នេះជាមួយនឹងអាកាសធាតុប្រែប្រួល បើយោងទៅតាមការចុះផ្សាយនៃសារពត៌មាន Mongabay ។ សារធារណៈមតិបានរិះគន់ទៅនឹងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ជាមួយនឹងអ្នកនាំពាក្យជាន់ខ្ពស់ដែលបានធ្វើការបដិសេធដោយលោកនេត្រ ភក្ត្រា ជាអ្នកនាំពាក្យនៃក្រសួងបរិស្ថាន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បើផ្អែកតាមវិទ្យាសាស្ត្របានបង្ហាញម្ដងហើយម្ដងទៀតនូវការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ គឺបង្ករដល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការបង្កើនឧស្ម័នកាបូនិក បំភាយ និងកាត់បន្ថយសំណើម ក៏ដូចជាតាមរយៈសក្ដានុពលប្រែប្រួលវដ្ដនៃទឹក។ ព្រៃឈើបានទាញយកពន្លឺព្រះអាទិត្យដែលចាំងមកលើពួកវា។ តំបន់ដែលគ្មានព្រៃ រួមទាំងដីមានស៊ីម៉ង់រឹងតាមទីក្រុង ឬតំបន់ឧស្សាហកម្ម ដែលជំនួសព្រៃដោយការកំពុងអភិវឌ្ឍ វាបានចាំងពន្លឺត្រឡប់ បង្កើតបានជាកំដៅនៅលើផែនដី។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការបង្ហូតទឹកដោយរស្មីសំយោគគឺអស់១៥% នៃចម្ហាយទឹកនៅក្នុងអាកាស។ មានដើមឈើតិចតួចមានន័យថាមានចម្ហាយទឹកតិច គឺវាជាការលំបាកដល់ការកកើតនៃពពក។ ក្នុងដំណើរការនេះ គឺវាបាននាំទៅរកភាពខ្សោះទឹកភ្លៀង និងមានកម្រិតកម្ដៅកើនឡើង។ ការសិក្សា (study)ថ្មីៗបានបង្ហាញនូវទំនាក់ទំនងរវាងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការកើនឡើងនៃកំដៅ ហើយបានរកឃើញទៀតថា ការប្រែប្រួលនៃគម្របព្រៃឈើ គឺជាគន្លឹះទៅរកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់យ៉ាងធំធេង។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបំផ្លាញព្រៃឈើជាសាកល នាំទៅរកហានិភ័យនៃកម្រិតសីតណ្ហភាពក្នុងតំបន់ ខណៈដែលអត្រាកើនឡើងនៃការបំផ្លាញព្រៃឈើដូចជានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺរកឃើញថា បង្កើតបានការគម្រាមគំហែងយ៉ាងខ្លាំង។ ទោះបីជាមានការផ្អាកការកាប់ឈើជាបណ្ដោះអាសន្ន ហាមប្រាមការនាំចេញ និងការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មព្រៃឈើ ដែលធ្វើដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ប្រទេសកម្ពុជានៅតែជាប្រទេសមួយក្នុងពិភពលោក ដែលមានការបំផ្លាញព្រៃឈើ មានអត្រាខ្ពស់ជាងគេ។

----

3 *https://news.mongabay.com/2019/06/as-cambodia-swelters-climate-change-suspicion-falls-on-deforestation/?n3wsletter&utm_source=Mongabay+Newsletter&utm_campaign=381730ab6a-Newsletter_2019_06_20&utm_medium=email&utm_term=0_940652e1f4-381730ab6a-67238715*

4 Prevedello, J. A., Winck, G. R., Weber, M. M., Nichols, E., & Sinervo, B. (2019). Impacts of forestation and deforestation on local temperature across the globe. PLOS ONE, 14(3). doi:10.1371/journal.pone.0213368

រាជរដ្ឋាភិបាលបង្ក្រាបការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ

ការប្រមូលចំណងជើងពីបណ្ដាញសារព័ត៌មានជាតិ និងអន្តរជាតិបានបង្ហាញថា នៅក្នុងខែថ្មីៗនេះ ជាទូទៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រាជរដ្ឋាភិបាលបានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងឡើង ទៅលើការកាប់ឈើដោយខុសច្បាប់ និងវិនាសកម្មព្រៃឈើ។ ក្នុងខែមករា២០១៩ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ បានបង្កើតលេខាធិការដ្ឋានអចិន្ត្រៃយ៍ (លេខាធិការដ្ឋានអចិន្ត្រៃយ៍ថ្នាក់ជាតិដើម្បីបង្ការ និងទប់ស្កាត់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ការដឹកជញ្ជូន ការប្រមូល ការគរទុក និងការនាំចេញឈើប្រណីត) បានទប់ស្កាត់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ដោយមានការផ្ដោតយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើឈើប្រណីត។

នៅក្នុងខែថ្មីៗនេះ បានឃើញផងដែរនូវការចាប់មន្ត្រីមួយចំនួន ហើយចោទប្រកាន់ពីបទពុករលួយ នឹងពានិជ្ជករជនជាតិចិនបានរកឃើញពីបទប្រើប្រាស់អាវុធសម្លុតបំភិតបំភ័យ។ គណៈកម្មការចំពោះការបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្មព្រៃឈើ បានប្រកាសរិតបន្តឹងនូវយន្តការបន្ទាន់ៗដុតបំផ្លាញរបស់របរដែលរឹមអូសបានពីអ្នកបំផ្លាញព្រៃឈើ។

ភាគីសង្គមស៊ីវិលបានពណ៌នាថា ការបង្កើតស្ថាប័ននានា គឺមានភាពស្រដៀងទៅនឹងការបង្កើតគណៈកម្មការទប់ស្កាត់បទល្មើសព្រៃឈើកាលពីពេលមុនៗ មិនដែលមានដំណោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពឡើយ ក្នុងការប្រឆាំងនឹងបទល្មើសព្រៃឈើ ដោយយោងទៅលើអំពើពុករលួយ ហើយអ្នករកស៊ីឈើ គឺជាមនុស្សជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល។ ក្រុមអ្នកសកម្មព្រៃឈើបានធ្វើការទាមទារឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលពង្រឹកការបង្ក្រាបលើលក្ខណៈបុគ្គល ទៅជាការបង្រ្កាបក្រុមហ៊ុន ដោយជាញឹកញាប់ក្រុមហ៊ុន គឺជាអ្នកអនុវត្តការកាប់ឈើខុសច្បាប់ ប្រមូលដោយលួចលាក់ បានគម្រាមដល់ការបាត់បងឈើគ្រប់ប្រភេទ។

ក្រុមអ្នកសកម្មព្រៃឈើបានធ្វើការទាមទារឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលពង្រឹកការបង្ក្រាបលើលក្ខណៈបុគ្គល ទៅជាការបង្រ្កាបក្រុមហ៊ុន ដោយជាញឹកញាប់ក្រុមហ៊ុន គឺជាអ្នកអនុវត្តការកាប់ឈើខុសច្បាប់ ប្រមូលដោយលួចលាក់ បានគម្រាមដល់ការបាត់បងឈើគ្រប់ប្រភេទ។

ភ្នាក់ងារអង្កេតបរិស្ថានបានកោះហៅឲ្យមានចំណាត់ការដល់ប្រទេសវៀតណាម ដែលរំលោភលើសន្ធិសញ្ញា ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនូវប្រភេទឈើកម្រ

ឈើក្រញូងជាប្រភេទឈើប្រណីតដែលដុះនៅក្នុងព្រៃឡង់។ ដោយសារវាមានតម្លៃខ្ពស់ អ្នកកាប់ឈើខុសច្បាប់បានកំពុងកំណត់ឈើប្រភេទនេះជាមុខសញ្ញា នេះបើយោងតាមសេចក្តីរាយការណ៍ម្តងហើយម្តងទៀតដោយក្រុមល្បាតសហគមន៍។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៣ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចេញប្រកាសហាមប្រាមទៅលើការធ្វើពាណិជ្ជកម្មនូវប្រភេទឈើប្រណីត។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងខែកញ្ញា២០១៨ សេចក្តីរាយការណ៍របស់ភ្នាក់ងារអង្កេតបរិស្ថានបានកត់សម្គាល់ថាវៀតណាមជាប្រទេសជិតខាង មិនបានធ្វើដឹងឮនូវបម្រាមនាំឈើប្រណីតចេញឡើយ ដែលការនាំចេញខុសច្បាប់ពីប្រទេសកម្ពុជានូវឈើប្រណីតទាំងអស់ គឺបាន (សន្ធិសញ្ញាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនូវប្រភេទឈើកម្រ) ក្លែងនូវការអនុញ្ញាតិ (permits)។

ភ្នាក់ងារអង្កេតបរិស្ថាន បានស្នើរសុំឲ្យមានការបញ្ឈប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្មឈើប្រណីតជាមួយ វៀតណាមនិងបានផ្តល់ជាអនុសាសឲ្យប្រទេសវៀតណាមប្រកាសនូវចំនួនឈើដែលបានដឹកចេញពីកម្ពុជា ដើម្បីឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានសមត្ថភាពប្រសើរឡើងក្នុងការទប់ស្កាត់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មខុសច្បាប់នេះ។ របាយការណ៍បានលាតត្រដាងថា ការធ្វើសហប្រតិបត្តិការឆ្លងប្រទេស គឺប្រាកដជានឹងធ្វើឲ្យកើនឡើងនូវការនាំឈើប្រណីតចេញ ហើយនឹងមានការបំផ្លិចបំផ្លាញព្រៃឈើ គម្រាមកំហែងដល់តំបន់ការពារក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងព្រៃឡង់ផងដែរ។

ការថយចុះគម្របព្រៃឈើយ៉ាងលឿននូវដែនជម្រកសត្វព្រៃនៃប្រទេសកម្ពុជា

ចំណងជើងសារព័ត៌មានជាច្រើនក្នុងឆ្នាំ២០១៩ បានរាយការណ៍អំពីការបាត់បង់យ៉ាងឆាប់រហ័ស នៃតំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃ ក៏ដូចជាការដែលមិនបានគ្រប់គ្រងទៅលើការបំផ្លាញព្រៃឈើយ៉ាងធំធេង, ។ ប្រទេសមួយដែលមានអត្រានៃការបំផ្លាញព្រៃឈើច្រើនជាងគេក្នុងពិភពលោក និងកំពុង គម្រាមកំហែងដល់ដែនជម្រកសត្វព្រៃដែលខ្លួនមាន។ របាយការណ៍បានបង្ហាញនូវដែនជម្រកបឹងពែរបានចាប់ ផ្តើមបាត់បង់ជិត៦០% ក្នុងរយៈពេល២៥ឆ្នាំចុងក្រោយ។ ដូចគ្នានេះដែរ ដែនជម្រកសត្វព្រៃព្រៃឡង់ គឺបានបាត់ប្រមាណជាង១០០គីឡូម៉ែត្រការ៉េនៃគម្របព្រៃឈើក្នុងឆ្នាំ២០១៦។ នៅទូទាំងប្រទេស គឺមានការបាត់បង់ប្រហែល២,០០០គីឡូម៉ែត្រការ៉េក្នុងមួយឆ្នាំៗ ដោយផ្តែកទៅលើហេតុដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ដីសម្បទានយ៉ាងធំៗសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនធ្វើកសិកម្មក្នុងមួយឆ្នាំៗ ហើយមានភាគច្រើនទៀតដែលក្រុមហ៊ុនបានធ្វើដោយមិនស្របច្បាប់ ។

ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច គឺត្រូវបានគេសម្គាល់ថាគឺជាមូលហេតុបឋមនៅពីក្រោយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ដោយមានតម្រវការកើនឡើងនៃការដាំកៅស៊ូ និងប្រភេទឈើប្រណីតដោយការកាប់ព្រៃឈើធម្មជាតិទៅធ្វើជាចំការឈើដាំ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ របាយការណ៍នានាបានកំណត់សម្គាល់នូវរបៀបកាប់ឈើធុនមធ្យមគឺបានកាប់ខាងក្រៅជាយតាមព្រំប្រទល់ដីសម្បទាន ដោយប្រើប្រាស់រូបភាពជាការប្រមូលឈើក្នុងដីសម្បទាន។ បញ្ហានេះ គឺមានភាពស្មុគ្រស្មាញដែលត្រូវការការអន្តរាគមន៍ឲ្យបានច្បាស់ៗ។”

----

5 https://eia-international.org/wp-content/uploads/EIA-report-Vietnam-in-violation-spreads.pdf

6 https://news.mongabay.com/2019/05/illegal-logging-poised-to-wipe-cambodian-wildlife-sanctuary-off-the-map/

7 https://theaseanpost.com/article/cambodias-sanctuaries-under-threat?fbclid=IwAR3d0GBa-JsNOWvQcJDRvJU9pg16vyhpEXxn2Z9PwE_V5Z4pv_1MuPtYvWCc

8 Forest trends: Conversion Timber, Forest Monitoring, and Land-Use Governance in Cambodia, 2015 *https://www.forest-trends.org/publications/conversion-timber-forest-monitoring-and-land-use-governance-in-cambodia/*

វិធីសាស្ត្រនៃការឃ្លាំមើល

ព្រៃឡង់អែព គឺបានកសាងជាមួយនឹងទិន្នន័យចំហរលើអែពទូរស័ព្ទឆ្លាតវៃនៃអែពសាភីលលី (Sapelli) ដែលបានជួយសម្រួលដល់ការប្រមូលទិន្នន័យដោយប្រើភាសា និងកត់ចំណាំសម្រាប់អ្នកមិនចេះអក្សរ។ អែពព្រៃឡង់កត់ត្រាព្រឹត្តិការណ៍ មានចំណាត់ថ្នាក់បួនយ៉ាង៖

- “**សកម្មភាព**” សំដៅទៅលើសកម្មភាពកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ដែលកើតមានឡើងក្នុងតំបន់ព្រៃឡង់ ដូចជាកាប់ឈើខុសច្បាប់ កាប់រានដីព្រៃខុសច្បាប់ បរបាញ់ខុសច្បាប់ និងការនេសាទខុសច្បាប់។
- “**ធនធាន**” សំដៅដល់ធនធានធម្មជាតិ ឬធនធានវប្បធម៌ប្រពៃណី និងតំបន់ជំនឿដែលបានរកឃើញនៅក្នុងព្រៃឡង់ ដូចជាដើមច្បោះជ័រ រុក្ខជាតិឱសថ បឹងមានទឹកមានត្រី និងព្រៃជំនឿ។

- “**ការធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍**” សំដៅលើចំណាត់ថ្នាក់២យ៉ាង៖ ប្រតិកម្មដោយវិជ្ជមាន (ជាពិសេសគឺជាមួយអាជ្ញាធរ) និងប្រតិកម្មអវិជ្ជមានដូចជាការគម្រាម ឬហិង្សាដល់សមាជិកអ្នកធ្វើល្បាតដែលត្រូវបានកត់ត្រាជាមួយនឹងសមាសភាពសុវត្ថិភាពរបស់អែព។
- “**អាកាសធាតុ**” សំដៅទៅលើការអង្កេតនូវការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឬយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានអនុវត្តដោយសហគមន៍នៅជុំវិញព្រៃឡង់។

ផែនទីនៃបណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ កត់ត្រាជាប់ជាមួយនឹងពេលវេលាជាក់លាក់របស់ផ្កាយរណបនៅជិត ដោយគុណៈកម្មការរបបស់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាស្រាវជ្រាវអឺរ៉ុប

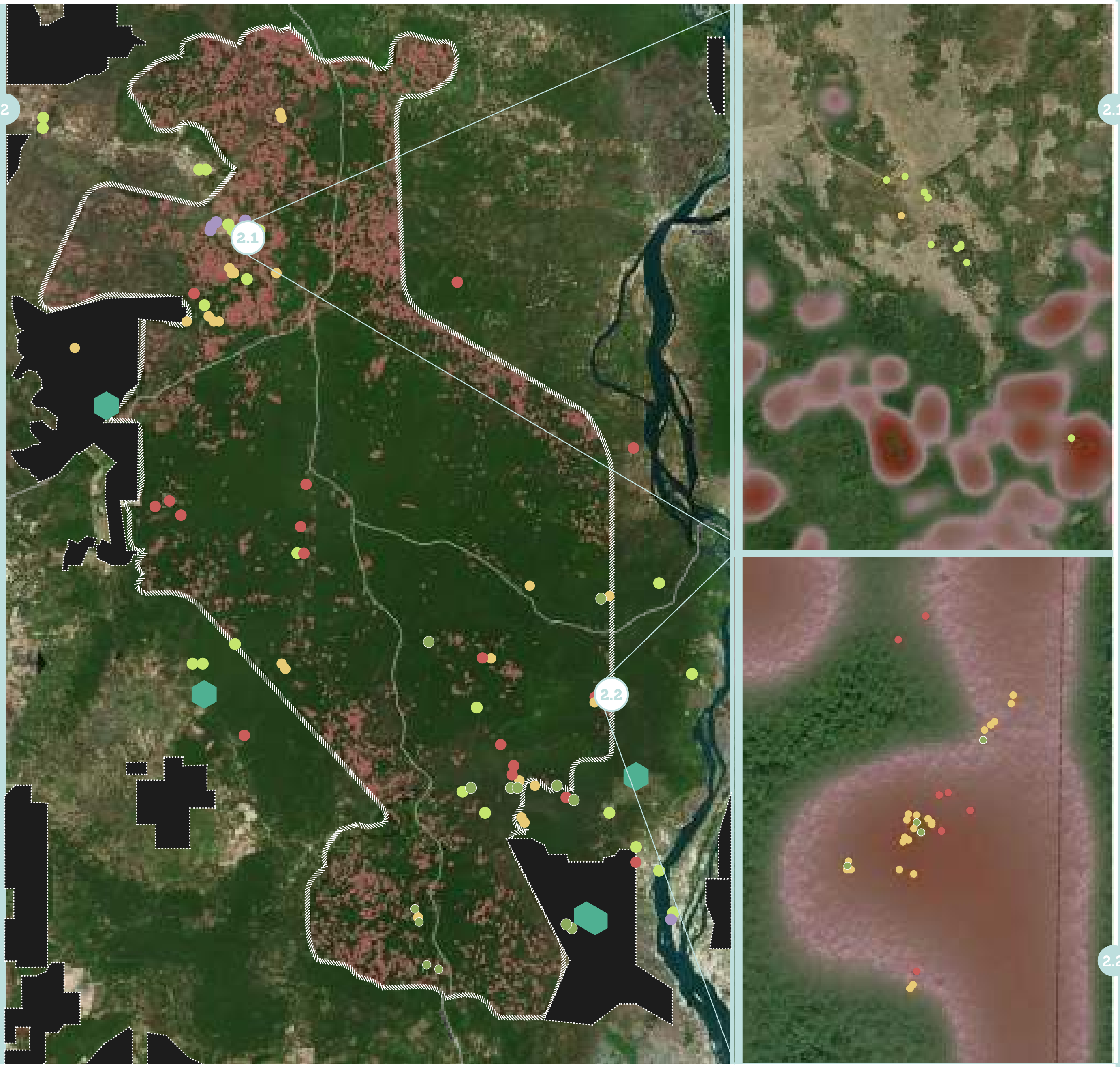

ចំរៀកឈើ	
ដង្គត់ឈើ	
ការដឹកជញ្ជូនឈើ	
តំបន់កាប់ឆ្ការ	
បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ	
ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច	
ទីតាំងម៉ាស៊ីនអារឈើ	
Delta-rNBR approach	

ដែនជម្រកសត្វព្រៃ-ព្រៃឡង់

រូបភាពទី៤: ផែនទីបង្ហាញនូវការកត់ត្រាការបញ្ចូលទិន្នន័យពីបណ្ដាញព្រៃឡង់(បានដាក់ពណ៌តាមចំណុច)ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងការបំផ្លាញគម្របព្រៃឈើដែលបានរកឃើញដោយឧបករណ៍ FCDM (Langner et al., ២០១៨)សម្រាប់រយៈពេលពីខែមិថុនា ២០១៨ រហូតដល់មិថុនា ២០១៩។ លទ្ធផលទាំងឡាយ FCDM tool Delta-rNBR approach គឺជាផែនទីបានបង្ហាញចំណុចដែលរសើប ដែលបានលើកឡើងនូវក្នុងតំបន់ដែលគម្របព្រៃឈើបានបំផ្លាញគឺត្រូវបានរកឃើញ។ ចំណុចពណ៌ក្រហមដិត គឺជាទំហំដង់ស៊ីតេខ្ពស់ជាងគេនៃការរកឃើញនូវការបំផ្លាញនានា។ ផែនទីនេះកសាងឡើងជាមួយនឹង qGIS ៣.៦.២ Noosa software. ចូរកត់សម្គាល់ថា ការកត់ត្រារបស់បណ្ដាញព្រៃឡង់គឺតំណាងឲ្យការបញ្ចូលចម្រុះ (មើលទៅលើចំណុចពង្រីកនៅក្នុងរូបភាពខាងក្រោម ៤.១ និង ៤.២)

រូបភាព៤.១និង៤.២ បានពង្រីកពីលើគ្នារវាងទិន្នន័យដែលបញ្ចូលដោយបណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ និងព្រៃដែលបាត់ដែលបានមើលឃើញដោយឧបករណ៍FCDM (Langner et al., ២០១៨)ដោយប្រើរូបភាពផ្កាយរណបពី Sentinel ១ and Landsat ៧ and ៨

ផែនទីនៅក្នុងរូបភាពទី៤ បង្ហាញពីការកាប់ឈើ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបណ្ដាញសហគន៍ព្រៃឡង់បានកត់ត្រានៅក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃព្រៃឡង់ និងនៅជុំវិញតំបន់ក្នុងកំឡុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាម២០១៩។ បណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់បានកត់ត្រានូវ២១០សកម្មភាពដោយនិយាមការជីភីអែស ភាគច្រើនគឺជាសកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ (៨៧%) អ្វីដែលនៅសល់គឺការអង្កេតនូវការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចជាការថយចុះនៃកម្រិតទឹកនៅក្នុងទន្លេ និងតាមបឹង។ កំណើនឡើងនៃសកម្មភាពកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ គឺអាចអង្កេតឃើញថានៅជុំវិញតំបន់ដីសម្បទាន ជាពិសេសជុំវិញរោងមាស៊ីនរបស់ក្រុមហ៊ុនសិងបាយអូតិចជាប់នឹងទន្លេមេគង្គភាគនារតីខេត្តក្រចេះ។
ទិន្និនរបស់បណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់គឺបានភ្ជាប់ជាលើកដំបូង ទៅនឹងវិធីសាស្ត្រត្រួតពិនិត្យតាមពេលវេលាពិត (ឧបករណ៍FCDM រួមជាមួយនឹងវិធីសាស្ត្រ Delta-rNBR និងវិធីសាស្ត្រDelta-SPE methodology) ដោយធ្វើការសហការជាមួយគណៈកម្មការរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាស្រាវជ្រាវសហគមន៍អ៊ឺរ៉ុប។ លទ្ធផលទិន្នន័យបឋម (ផ្អែកលើ Delta-rNBR methodology តែមួយគត់) ដែលបានបោះពុម្ពនៅឯភ្នាក់ងារសហគមន៍អឺរ៉ុបសំរាប់ពិភពមានជិវិត នាឆ្នាំ២០១៩ នៅមីឡាន (European Space Agency Living Planet Symposium ២០១៩ in Milan). ឧបករណ៍FCDM (អាចប្រើដើម្បីដំណើរការ Delta-rNBR ក៏ដូចជាវិធីសាស្ត្រ Delta-SPE) ប្រើប្រាស់រូបភាពពីផ្កាយរណបសង្ទីណាល ១ ក៏ដូចជាលែនសាដ ៧និង៨។ លទ្ធផលផែនទីព្រៃឈើដែលបាត់ គឺរាប់នៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស គឺបានបង្ហាញចំនួនតិចជាងចំនួនដែលយើងបានឃើញ។ ផែនទីពីរ
ផ្ទាំងក្នុងរូបភាព៤.១ និង៤.២ បង្ហាញការបញ្ចូលទិន្នន័យចម្រុះដែលពង្រីកមកពីផែនទីរូបភាព៤។

----

9 Langner, A.; Miettinen, J.; Kukkonen, M.; Vancutsem, C.; Simonetti, D.; Vieilledent, G.; Verhegghen, A.; Gallego, J.; Stibig, H.-J. Towards Operational Monitoring of Forest Canopy Disturbance in Evergreen Rain Forests: A Test Case in Continental Southeast Asia. Remote Sens. 2018, 10, 544.

10 Langner, A., et al. Monitoring large- and small-scale changes in vegetation cover in the dry and humid domain using multi-temporal Sentinel-1 data, in preparation

11 Langner, A.; Theilade, I.; Nguyen, K.H.; Berger, D.; Argyriou, D.; Stibig, H.-J. Strengthening forest protection by near real-time forest disturbance monitoring (Delta-rNBR approach) - a case study in Cambodia, ESA Living Planet Symposium 2019

របកគំហើញ និងកិច្ចពិភាក្សា

	មិថុនា ២០១៨ ដល់មិថុនា ២០១៩	កម្ភៈ ២០១៥ ដល់មិថុនា ២០១៩
បញ្ចូលទិន្នន័យសរុប	5144	23419
ការបញ្ចូលជាក់លាក់	3681	10731
អត្រាត្រឹមត្រូវ	72%	46%
មធ្យមភាគនៃកាបញ្ចូលសកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ក្នុង១ខែ	89	83

1 **តារាង១:** ចំនួននៃការបញ្ចូល អត្រាជាក់លាក់ និងអត្រានៃចំនួននៃការបញ្ចូលលើការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើក្នុងមួយខែកាលពីឆ្នាំកន្លងទៅ និងចំពោះពេលវេលាសរុបដែលអែពព្រៃឡង់បានប្រតិបត្តិការ។ បញ្ហាបច្ចេកទេសជាមួយនឹងអែពក្នុងកំឡុងពេលខែមករានឹងខែកញ្ញា២០១៧ មានន័យថា ចំនួនទិន្នន័យដែលបានបញ្ចូលគឺមានតិច ហើយរយៈពេលនោះគឺមិនបានធ្វើការវិភាគឡើយ។

រវាងខែមិថុនា ២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ២០១៩ ប្រពន្ធ័គ្រប់គ្រងទិន្នន័យព្រៃឡង់បានទទួលការបញ្ចូលទិន្នន័យបាន៥១៤៤ ក្នុងចំណោម៣៦៨១ (៧២%) ដោយភ្ជាប់រូបភាពឯកសារ និយាមកា ពេលវេលា និងមានការដាក់ចំណាត់ថ្នាក់។ មានតែទិន្នន័យដែលត្រឹមត្រូវតែប៉ុណ្ណោះដែលបានគិតទៅក្នុងការធ្វើការវិភាគ។ អត្រាត្រឹមត្រូវគឺមានកម្រិតខ្ពស់នៃរយៈពេលបណ្ដុះបណ្ដាលបីដង ពេលវេលាធ្វើការសាកល្បង និងមានសមាជិកថ្មីៗបានចូលរួមល្បាត។ ទោះបីជាពេលបច្ចុប្បន្ន មានការខ្វះថវិកាគាំទ្រការល្បាតទៀងទាត់ ដែលបាននាំទៅរកការធ្វើរបាយការណ៍ពីសកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ គឺទាបជាងរបាយការណ៍ពីល្បាតបានរាយការណ៍ជាមធ្យម៨០សកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ក្នុងមួយខែចាប់ពីខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ប្រៀបធៀបទៅនឹងមធ្យមភាគ៨៣ ករណីកាប់ឈើក្នុងមួយខែ ចាប់តាំងពីគម្រោងបានចាប់ផ្ដើម។ កំណាត់ត្រាដែលបានចុះដោយសមាជិកបណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់
គឺមិនធ្វើធម្មតាដោយការអង្កេតជាញឹកញាប់ឡើយ និងពេលវេលាដែលអង្កេត ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការល្បាតគឺធ្វើក្នុងពីរខែម្ដង តាមចំនួននឹងថ្ងៃដដែល។
ក្នុងរូបភាពទី៥ បង្ហាញពីការចែកចាយនៃការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យត្រឹមត្រូវ សម្រាប់រយៈពេលចុងក្រោយ។ ទាំងអស់៦៧% បានបញ្ចូលសេចក្ដីរាយការណ៍អំពីធនធាន (ចំនួន ២៤៥៣) ខណៈដែល២៩% គឺស្ដីពីសកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ (ចំនួន ១០៩០)។ ចំណែកដែលនៅសល់នៃចំណាត់ថ្នាក់ (ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រាយការណ៍ពីប្រតិកម្ម និងផ្សេងៗ ធ្វើឡើង៤% ដោយបានដាក់បញ្ចូល (ចំនួន ១៤៨)។ គំនូសតាងធ្វើការចែករំលែកនៃការបញ្ចូលសម្រាប់ពេលសរុបដែលព្រៃឡង់អែពបានដំណើរការ។

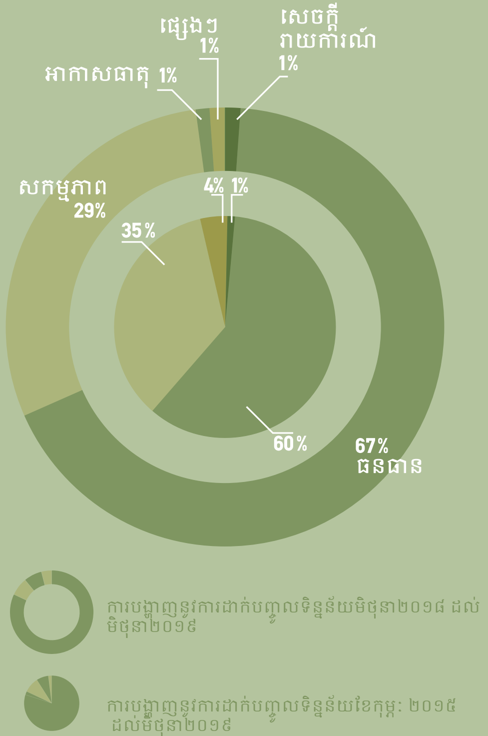

2 **ការបែងចែកការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យ**

រូបភាពទី៥: បង្ហាញការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យសរុប កំឡុងខែមិថុនា ២០១៨ ដល់មិថុនា២០១៩និងកំឡុងខែកុម្ភៈ:២០១៥ដល់មិថុនា២០១៩។

សកម្មភាព

ក្នុងកំឡុងពេលចន្លោះពីខែមិថុនា ២០១៨ និងខែមិថុនា ២០១៩ សកម្មភាព គឺភាគច្រើនស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី២។
សកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ គឺរាបបាន៩៧% បានដាក់បញ្ចូលខណៈដែលសម្បទានរ៉ែ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច នេសាទខុសច្បាប់ និងនេសាទខុសច្បាប់ ក៏មានភាគរយតិច។ នេះក៏វាដូចទៅនឹងឯកសារដែលបានធ្វើកាលពីឆ្នាំមុនៗ។
ដូចមានការអធិប្បាយក្នុងរូបភាព៦ ក្នុងចំណាត់ថ្នាក់នៃការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ស្ទើរតែពាក់កណ្ដាលនៃការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យក្នុងរបាយការណ៍ គឺគល់ដែលបានកាត់(៤៥%) ជំនួសដោយការកាត់ឈើប្រណីត ដូចជាឈើទាល (រូប៧) កកោះ ផ្ចឹក គឺយកទៅធ្វើគ្រឿងសង្ហារឹម នាំចេញនូវការផលិតដែលជាប្រភេទឈើចុងក្រោយ។ លើសពីនេះ អ្នកត្រួតពិនិត្យគឺបានឆ្លងកាត់ឈើច្រៀករូច (២៤%) (រូបនៅក្រោយ និងនៅក្រូប) ដែលជាធម្មតាបានទុកចោលដោយអ្នកកាត់ឈើដើម្បីត្រឡប់មកយកនៅពេលក្រោយនិងដឹកចេញ។ កាប់ឈូសឆាយ (១២%) បានបង្ហាញផ្ទៃដីធំៗដែលដើមឈើត្រូវបានគេកាត់យក សម្រាប់កសិកម្ម រករ៉ែ ឬសកម្មភាពពង្រីកដី(រូប៨)។ ការកាប់ឆ្ការទាំងនោះ គឺមានទំហំខុសៗគ្នា ប៉ុន្តែរបាយការណ៍ពីមុនបានបង្ហាញថា វាប្រហែលជាទំហំធំដល់ទៅ១០០ហិតា។

កំណាត់គល់ឈើ៤៥%

ឈើបន្ទះ២៤%

ការដឹកជញ្ជូន១៦%

តំបន់ដែលត្រូវបានកាប់បំផ្លាញ ១២%

ការបញ្ចូលទិន្នន័យកាប់ឈើ 3

រូបភាពទី៣ ការបែងចែកទិន្នន័យកាប់ឈើជា(%) ចាប់ពីខែមិថុនា ២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ២០១៩ និង ខែកុម្ភៈ ២០១៥ ដល់ខែមិថុនា ២០១៩

រូបភាព៧:ដង្គត់ដើមឈើទាល (Dipterocarpus alatus Roxb. & G.Don)បានរកឃើញក្នុងពេលល្បាតក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ខែមិនា២០១៩។

រូបភាព៨: ជាតំបន់បានកាប់រាននៅក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃព្រៃឡង់ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ក្នុងខែមករា២០១៩

ការដឹកជញ្ជូន

5

រូបភាព១១: ឡានបាកុងមួយគ្រឿងដឹកឈើខុសច្បាប់ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ខែមករា ២០១៩

6

រូបភាព១០: ទប់ស្កាត់គោយន្តដឹកឈើកាប់ខុសច្បាប់ក្នុងខេត្តក្រចេះ ខែកុម្ភៈ ២០១៩

ក៏ជាការប្រមូលទិន្នន័យយ៉ាងច្បាស់លាស់មួយ វាបានបង្ហាញនូវការធ្វើផ្លូវ និងការដឹកជញ្ជូនឈើ ជះឥទ្ធិពលដល់ព្រៃឈើ។ ឧទាហរណ៍ការកាប់ឈើគឺនៅតែដឹកចេញដោយប្រើមាស៊ីនគោយន្ត (៨២% បានបញ្ចូល រូបមុខនិងក្រោយ) ខណៈដែលដឹកតាមម៉ូតូនិងរថយន្ត១៥% (រូប៩)។ យ៉ាងហោចណាស់ការ ពង្រីកនិងជួសជុលផ្លូវទៅកាន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃព្រៃឡង់ គឺបានបង្កើនសកម្មភាពកាប់ឈើនេះបើយោងតាមអ្នករស់នៅមូលដ្ឋាន។

ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំ នៃការប្រមូលទិន្នន័យដោយប្រើអែពព្រៃឡង់ គឺយើងអាចនឹងអង្កេតនូវនិន្នាការ និងកំណត់បាននូវការគម្រាមកំហែងសំខាន់ៗក្នុងព្រៃឡង់។ ប្រៀបធៀបជាមួយរដូវក្តៅកាលពីពីរឆ្នាំកន្លងទៅ យើងអាចមើលឃើញថា មានការកើនឡើងមួយដែលបានរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពកាប់ឈើខុសច្បាប់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ កើនឡើងជាង ២៣%។ រដូវក្តៅនៅកម្ពុជាគឺពីខែធ្នូដល់ខែមេសា (រូបភាព១២)

ការលេចឡើងនូវសេចក្តីរាយការណ៍ពីសកម្មភាពកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ជាសកម្មភាពបន្ទាន់រួមគ្នាមួយដើម្បីប្រឆាំងនឹងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃ ព្រៃឡង់។

----

12 Plough machine or goh-yun in Khmer is a tractor and the most used means of forest transport

④ ទិន្នន័យការដឹកជញ្ជូន

រូបភាពទី៩: ការបង្ហាញនៃសកម្មភាពដឹកជញ្ជូនឈើខុសច្បាប់ក្នុងខែមិថុនា២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ២០១៩ក៏ដូចជា ខែកុម្ភៈ២០១៥ ដល់មិថុនា ២០១៩

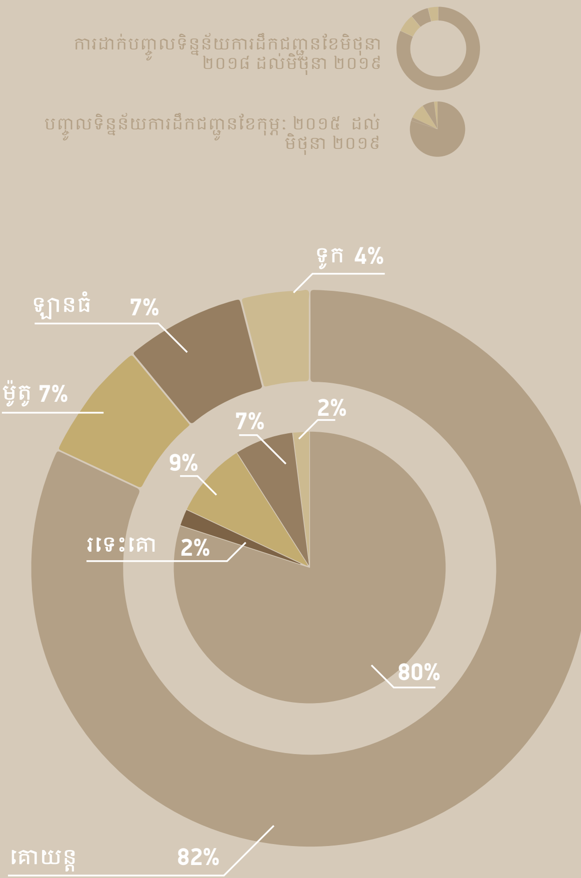

⑤ បញ្ចូលទិរដូវប្រាំង

រូបភាព១២៖ ការប្រៀបធៀបនៃការកត់ត្រានូវសកម្មភាពក្នុងកំឡុងរដូវប្រាំង២០១៨ និង២០១៩(រដូវប្រាំង:ខែធ្នូដល់ខែមេសា)

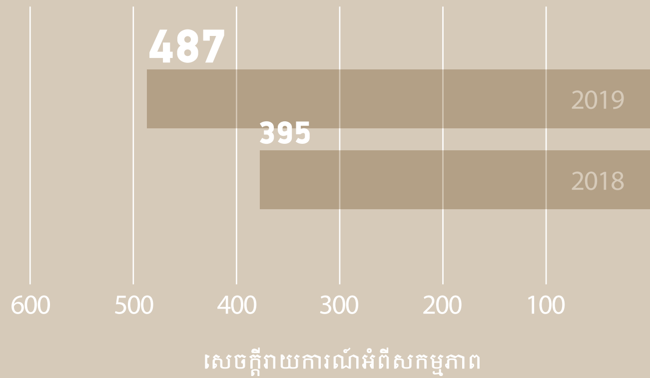

ធនធាន

រូបភាព១៦:ដើមចំបក់ (Irvingia malayana Oliv. ex A.W.Benn.).

រូបភាព១៥: ដើមឈើទាលA (Dipterocarpus alatus Roxb. & G.Don)

រូបភាព១៣ បង្ហាញការកត់ត្រាធនធានក្នុងកំឡុងខែមិថុនា ២០១៨ ដល់មិថុនា ២០១៩។ ក្នុងការបញ្ចូលព័ត៌មានទាំងអស់គឺភាគច្រើនជាដើមឈើ (បញ្ចូល២១១៣) តាមដោយអនុផលព្រៃឈើ (បញ្ចូល២៧៣) ។ នៅសល់ចំណាត់ថ្នាក់២ទៀតគឺសត្វព្រៃ (បញ្ចូល៨៤) និងតំបន់ជំនឿ (បញ្ចូល២)។ ភាគរយនេះគឺដូចគ្នាទៅនឹងលទ្ធផលកំឡុងខែកុម្ភៈ ២០១៥ ដល់ខែមិថុនា ២០១៩។ រូបភាព១៤ បង្ហាញអំពីប្រភេទពូជឈើ។ ភាគច្រើនរាយការណ៍នូវដើមឈើទាល (រូបភាព១៥) ដែលប្រើសម្រាប់យកជ័រ។ យោងទៅតាមបណ្ដាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ ដើមឈើប្រភេទនេះគឺត្រូវបានគេកាត់ជាញឹកញាប់ (រូប៧) និងជាប្រភេទជិតផុតពូជ នេះបើយោងតាម IUCN ក្នុងបញ្ជីក្រហម។ នៅលំដាប់ទីពីរ គឺបានរាយការណ៍ និងទី៣គឺអំពីការកាប់ឈើ ជាប្រភេទផ្ដៀក គឺជាប្រភេទជិតផុតពូជដែរ។ ប្រភេទ៣គឺប្រភេទចំបក់ (រូប១៦)។ ជាទូទៅ ៤/១០ គឺជាពូជឈើដែលនៅក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់ IUCN។ ភាគច្រើននៅក្នុងព្រៃឡង់គឺមានពូជឈើច្រើនជាគុណតម្លៃក្នុងការអភិរក្ស ប៉ុន្តែប្រភេទទាំងនេះកំពុងតែទទួលរងការគម្រាមពីកាប់បំផ្លាញ។

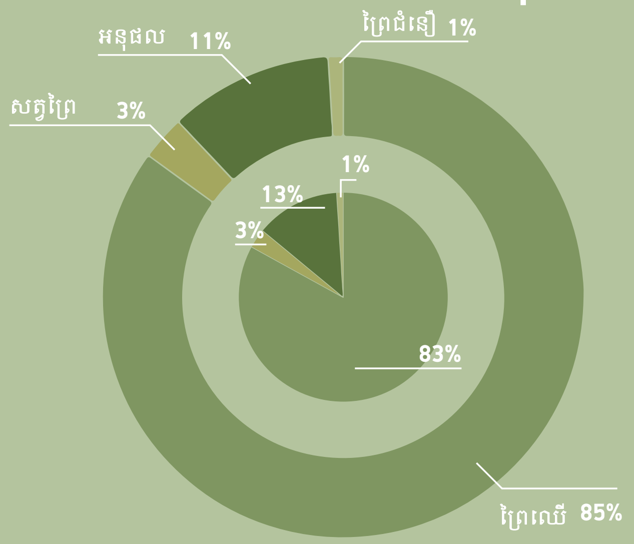

⑥ ទិន្នន័យធនធានធម្មជាតិ

រូបភាពទី៦ ការបញ្ចូលទិន្នន័យ ការចែកចាយធនធានមានតម្លៃ ចាប់ពីខែ ឆ្នាំមិថុនា ២០១៨ ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និង ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ ដល់ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១៩

ការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យធនធានពីខែមិថុនា ២០១៨ ដស់មិថុនា ២០១៩២០១៩

ការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យធនធានខែកុម្ភៈ ២០១៥ ដស់មិថុនា ២០១៩

⑦ ឈ្មោះឈើភាគច្រើន ដែលបានកត់ត្រា

រូបភាព១៤: ប្រភេទឈើភាគច្រើនត្រូវបានរាប់ជាចំនួនមួយនៃការកត់ត្រាចាប់តាំងពីខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥

638 ដើមឈើទាល Chhertheal (Resin)
Dipterocarpus alatus Roxb. & G.Don
439 ដើមផ្ដៀក Pdeak
Anisoptera costata Korth.
331 ដើមចំបក់ Chombork
Irvingia malayana Oliv. ex A.W.Benn.
233 Korkoh
Sindora siamensis Miq.
141 ដើមស្រឡៅ Sralao'
Lagerstroemia calyculata Kurz
101 ដើមមៀនព្រៃ Mean/Meanprey
Dimocarpus longan Lour.
98 ដើមដូងចែម Doungchem
Heritiera javanica (Blume) Kosterm.)
70 ដើមត្រាច Trach (Resin)
Dipterocarpus intricatus Dyer
64 ដើមពពែល Porpael
Shorea roxburghii G. Don
62 ដើមច្រម៉ាស់ Chrormas
Vatica odorata (Griff.) Symington
60 ដើមពង់ Paong
Calophyllum calaba var. bracteatum (Wight) P.F.Stevens

ភាគច្រើនរាយការណ៍ពីអនុផលព្រៃឈើបង្ហាញក្នុងរូបភាព១៧។ ខាន់ម៉ា ឬ ខ្ទង់ (រូប១៨) គឺជាពូជរុក្ខ   ជាតិ។ ខ្ទង់គឺជារុក្ខជាតិឱសថប្រើជាទឹកតែជួយព្យាបាលជម្ងឺរាគ និងដើមវល្លិ៍ប្រើសម្រាប់ត្បាញកន្ត្រក កន្ទេល និងគ្រឿងសង្ហារឹម ឬជាស្បូវប្រក់ដំបូល។ សំខាន់បំផុត ខ្ទង់គឺធ្វើចង្អេរអុំស្រវ។ លំដាប់ទី២ជាពួកអនុផល ច្នូ មានរាងដូចខ្ទង់ដែរ។ ផ្នែកទី៣គឺអង្រែដែក មានសារជាតិឱសថច្រើន។

ឧទាហរណ៍ ស្លឹកវាដាំទឹកដូចទឹកតែគឺជួយឲ្យឈាមរត់ស្រួល។ លើសពីនេះ បើផ្សំដោយយកស្លឹក និងផ្កានៃដើមច្នូ គឺជួយដល់ស្ត្រីពេលសម្រាលកូនវាព្យាបាលបំប៉ននិងជួយបង្កើនទឹកដោះ។ ជាចុងក្រោយ ស្លឹកខ្ចីៗគឺត្រូវថ្នាំ និងដើមវាសម្រាប់ច្រៀក។

8 ឈ្មោះអនុផលព្រៃឈើភាគច្រើន ដែលបានកត់ត្រា

រូបភាព១៧: ប្រភេទអនុផលព្រៃឈើភាគច្រើន ត្រូវបានរាប់ជាចំនួនមួយនៃការកត់ត្រាចាប់តាំងពីខែកម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥

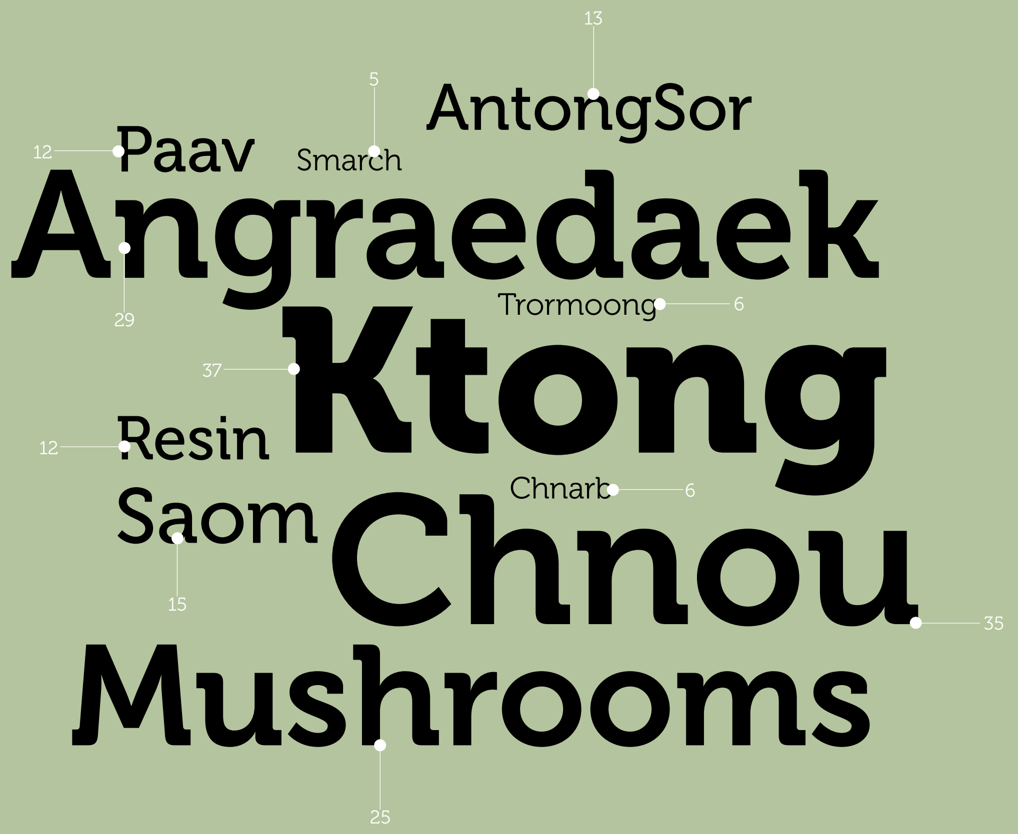

37 ដើមខ្ទង់ឬខាន់ម៉ា Ktong (Medicinal)
(Ancistrocladus tectorius (Lour.) Merr.)
35 វល្លិ៍ច្នូ Chnou (Crafts)
(Myrialepis paradoxa (Kurz) J. Dransf.)
29 ដើមអង្រែដែក Angraedaek (Medicinal)
(Dracaena angustifolia (Medik.) Roxb.)
25 ផ្សិត Mushrooms (Edible)
(Different species)
15 វល្លិ៍សោម Saom (Edible)
(Daemonorops jenkinsiana (Griff.) Mart.)
13 ដើមអន្ទង់ស Antong Sor (Medicinal)
(Eurycoma longifolia Jack)
12 ដើមវល្លិ៍គុយ Resin (Crafts)
12 ដើមផ្អាវ Paav (Edible)
(Licuala spinosa Wurmb)
6 ដើមច្នាប Chnarb (Crafts)
(Areca triandra Roxb. ex Buch.-Ham.)
6 ដើមត្រមូង Trormoong (Edible)
(Garcinia oliveri Pierre)
5 ដើមស្មាច់ Smarch (Edible)
(Syzygium zeylanicum (L.) DC.)

9

រូបភាព១៩: ដើមអ័រគីដេ ជាសណ្ដានរបស់ Vanda

ទិន្នផលព្រៃឈើដែលមិនមែនជាដើមឈើ

10

រូបភាព១៨: ដើមខ្ទង់ ឬខាន់ម៉ា(Ancistrocladus tectorius (Lour.) Merr.)

ការផ្តល់អនុសាសន៍ដោយបណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាជាសមាជិកបណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ទាំងបួនខេត្ត ក្រចេះ

ស្ទឹងត្រែង ព្រះវិហារ និងកំពង់ធំ ដែលកំពុងធ្វើការងារស្ម័គ្រចិត្តការពារ ព្រៃការពារដែនជម្រកសត្វព្រៃ ព្រៃឡង់ សូមសាទរ និងគាំទ្រ ចំពោះចំណាត់ការរបស់ គណៈកម្មការជាតិដើម្បីទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសធនធានធម្មជាតិ ក្រសួងបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ ក្នុងកិច្ចការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ និងការស្តារព្រៃឡើងវិញ។

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាបានតាមដានយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងបុព្វហេតុការពារធនធានធម្មជាតិ និងការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ។ នៅក្នុងរយៈពេលថ្មីៗនេះយើងខ្ញុំបានសង្កេតឃើញថា គណៈកម្មការជាតិដើម្បីទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសធនធានធម្មជាតិ ក្រសួងបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធបានធ្វើសកម្មភាពយ៉ាងខ្លាំងក្លា រហូតមានការចាប់ខ្លួន(មេជួញដូរឈើធំៗ និងមន្ត្រីដែលពាក់ព័ន្ធបទល្មើស)ជាច្រើននាក់ ការបិទ(ទីតាំងស្តុកឈើ រោងម៉ាស៊ីនកែឆ្នៃឈើ និងរោងសិប្បកម្មកែឆ្នៃឈើ)ជាច្រើនកន្លែង ការរឹបអូសឈើជាច្រើនពាន់ម៉ែត្រគូប និងការរឹបអូសនិងកំទេចមធ្យោបាយកាប់និងដឹកជញ្ជូនឈើជាច្រើនរយគ្រឿង។ សកម្មភាពបង្ក្រាបទាំងនេះ បាននិងកំពុងបន្តជាហូរហែឥតស្រាកស្រាន្ត ដើម្បីការពារព្រៃឈើដែលនៅសេសសល់។

មួយវិញទៀត យើងខ្ញុំក៏បានសង្កេតឃើញ ស្របពេលសកម្មភាពបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើកំពុងបន្តជាហូរហែ គឺសកម្មភាពដឹកនាំការដាំកូនឈើឡើងវិញជាច្រើនម៉ឺនដើម ដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត បានបង្ហាញឱ្យឃើញនូវការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងបុព្វហេតុអភិរក្សធនធានធម្មជាតិនៅកម្ពុជា។

យើងខ្ញុំជឿជាក់យ៉ាងមុតមាំចំពោះសកម្មភាពស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ និងវិធានការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើនឹងនៅតែបន្តរហូតបញ្ចប់រាល់បទល្មើសគ្រប់រូបភាព និងសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំចំពោះ គណៈកម្មការជាតិដើម្បីទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសធនធានធម្មជាតិ នឹងមានវិធានការបិទរោងម៉ាស៊ីនអារកែច្នៃឈើ និងផលិតក្តារបន្ទះ របស់ក្រុមហ៊ុន ស៊ីង បាយអូ ថេក (ខេមបូឌា) ខូអិលធីឌី នៅចំណុចភូមិសាស្ត្រភូមិកំពង់ដំរី ឃុំបឹងចារ ស្រុកសំបូរ ខេត្តក្រចេះ។

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាមានក្តីសោមនរីករាយក្រៃលែង និងសូមបួងសួងដល់វត្ថុសក្តិសិទ្ធ តាមថែរក្សាការពារមន្ត្រីគ្រប់រូប ដៃគូអភិវឌ្ឍ អ្នកសារព័ត៌មាន និងសហគមន៍ ដែលកំពុងបំពេញបេសសកកម្មការពារធនធានធម្មជាតិ ឱ្យជួបប្រទះតែនឹងសេចក្តីសុខសុវត្ថិភាពគ្រប់ពេលវេលា និងទទួលបានជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ចកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទំនាក់ទំនងតំណាងសហគមន៍តាមរយៈលេខទូរស័ព្ទដូចខាងក្រោម៖

១. លោក ឯក សុវណ្ណា ០៩៧ ៦៤៤ ៩៩៩៨/០៩៨ ៨៤៥ ៩៧៩
២. លោក ស្រី ថី ០៩៩ ៧២២ ១៨៧
៣. លោក ម៉ិញ នី ០៩៦ ៣០០ ២៧៦២
៤. កញ្ញា ឈាង លី ០៩៦ ៦៦៨ ០៦៧៣

រូបក្របមុខ: ទប់ស្កាត់គោយន្តដឹកជញ្ជូនឈើខុសច្បាប់ ក្នុងខេត្តក្រចេះ (កុម្ភៈ ២០១៩)

រូបភាពក្របខាងក្រោយ: ល្បាតរបស់បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍នៃចម្រៀកឈើបានរកឃើញក្នុងតំបន់មួយ ក្នុងខេត្តក្រចេះ (មេសា ២០១៩)

ចូលរួមការពារ ព្រៃឡង់ ទាំងអស់គ្នា

ព័ត៌មានដែលដាក់បញ្ចូលក្នុងឯកសារនេះ គឺជាកម្មសិទ្ធិបញ្ញារបស់បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់។ យើងសូមស្វាគមន៍ដល់ការប្រើប្រាស់ ដកស្រង់ និងការចែកចាយនូវឯកសារនេះ ដែលបានផ្តល់ជាប្រភពនៃឯកសារយោងផង។

សាកលវិទ្យាល័យ កប់ប៉ិនហាហ្កែន (University of Copenhagen) បានអញ្ជើញក្រសួងបរិស្ថានដើម្បីធ្វើអត្ថាធិប្បាយលើឯកសារនេះ ហើយបានទទួលចម្លើយត្រឡប់ដូចតទៅ៖ "ក្រសួងបរិស្ថាន គឺមិនមានជំហរណាមួយក្នុងការផ្តល់អត្ថាធិប្បាយលើសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍នេះឡើយ។"
បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់សូមធ្វើការថ្លែងអំណរគុណ ដល់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាស្រាវជ្រាវរួមគ្នា (មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាស្រាវជ្រាវរួមគ្នា នៃសហគមន៍អឺរុប) ដែលបានគាំទ្រនូវបច្ចេកទេសដើម្បីចែករំលែកដោយប្រើឧបករណ៍ FCDM បង្ហាញនូវការបាត់បង់និងប៉ះពាល់ដល់គម្របព្រៃឈើ អ្នកធ្វើការហាត់ការមកពីសាកលវិទ្យាល័យកប់ប៉ិនហាហ្កែន និងថ្លែងអំណរគុណដល់អ្នកគ្រប់គ្នាដែលបានស្ម័គ្រចិត្តជួយជ្រោមជ្រែង។ របាយការណ៍នេះនឹងមិនអាចចប់សព្វគ្រប់ឡើយ ប្រសិនបើគ្មានការគាំទ្រពីពួកគាត់ទាំងអស់គ្នា។
ព្រៃឡង់អែពបានកសាងឡើងផ្អែកទៅលើកម្មវិធី Sapelli ជាគម្រោងបើកទូលាយដែលសម្របសម្រួលដល់ការប្រមូលព័ត៌មានតាមភាសាខុសគ្នា និងអ្នកមិនចេះអក្សរ តាមរយៈការកំណត់បាននូវរចនាសម្ព័ន្ធដែលដំណើរការដោយរូបភាពតំណាងប្រទាក់ចំណុចគ្នា។ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិត សូមចូលទៅកាន់ : http://www.sapelli.org/
រូបភាពទាំងអស់ គឺជាកម្មសិទ្ធិបញ្ញារបស់បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់
ផែនទីទាំងអស់ដែលបានធ្វើគឺប្រើប្រាស់ QGIS.៣.៦.២
ការបង្កើតក្រាហ្វិកនិងពត៌មានក្រាហ្វិកគឺបានរៀបចំដោយ Carolina Salassa
ⓒ
ឯកសារនេះគឺត្រូវបានការពារដោយ(CC BY-NC ៤.០)
មានផ្នែកមួយគឺជាការគាំទ្រថវិកាពីមូលនិធិ The Alexander Soros
កំណែលើកទី១ ក្នុងខែកញ្ញា២០១៩

PREY LANG
www.preylang.net
Copyright © PLCN 2019-2020